

Sygn. akt VIII U 2595/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Joanna Smycz
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2014 r. w Gliwicach

sprawy B. B. (B.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury górniczej

na skutek odwołania B. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 listopada 2013r. **nr** (...) Sp (...)

oddala odwołanie.

(-) SSR del. Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 2595/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił B. B. prawa do emerytury górniczej podnosząc, że ubezpieczony udowodnił jedynie 15 lat i 28 dni okresów pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą zamiast wymaganych co najmniej 25 lat takiej pracy w tym jedynie 15 lat i 28 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst – Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.), wobec czego nie spełnił przesłanek uprawniających do tego świadczenia. W uzasadnieniu ZUS wskazał, że do okresów pracy górniczej nie zaliczył okresów praktyk pod ziemią od 2 maja 1977r. do 28 maja 1977r. i od 2 maja 1978r. do 30 maja 1978r.; okresu od 1 maja 2005r. do 13 września 2012r. kiedy odwołujący nie był zatrudniony w ramach stosunku pracy, a realizował cywilno – prawny kontrakt menedżerski; oraz okresu od 14 września 2012r. do nadal wobec braku wykazu zjazdów.

Następnie w dniu 12 listopada 2013r. ZUS wydał drugą decyzję odmowną, uchylającą decyzję z dnia 22 sierpnia 2013r. W decyzji tej skorygowano okres pracy górniczej i ostatecznie ZUS uznał za udowodnione 16 lat i 28 dni takiej pracy. Równocześnie do pracy górniczej nie zaliczył tych samych okresów, co w decyzji z dnia 22 sierpnia 2013r.

W odwołaniu od decyzji z dnia 22 sierpnia 2013r., które na rozprawie w dniu 4 marca 2014r. rozciągnął również na decyzję 12 listopada 2013r., ubezpieczony wniósł o ich zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury górniczej wskazując, że posiada wymagany okres pracy górniczej, do której w jego ocenie należy zaliczyć wszystkie sporne okresy. W uzasadnieniu, odnosząc się do okresu realizacji kontraktu menedżerskiego podkreślił, że w jego ocenie o zaliczeniu danej pracy do pracy górniczej nie decyduje podstawa zatrudnienia, a rodzaj faktycznie wykonywanej pracy, na okoliczność której wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania świadków, zatem okres ten winien być zaliczony do pracy górniczej. Odnosząc się z kolei do okresu od 13 września 2012r. do nadal również wniósł o przesłuchanie świadków na okoliczność potwierdzenia wykonywania przez niego w tym okresie pracy górniczej. Niezależnie od powyższego odwołujący zarzucał zaskarżonym decyzjom i poprzedzającemu ich wydanie, postępowaniu przed organem rentowym, szereg naruszeń przepisów k.p.a. Przede wszystkim podnosił, że w przedmiocie jego uprawnień emerytalnych, organ rentowy wcześniej w dniu 14 października 2008r. wydał decyzję odmowną, w uzasadnieniu której uznał za udowodnione 20 lat i 21 dni pracy górniczej. W ocenie odwołującego decyzja ta nie została skutecznie uchylona. W związku z powyższym argumentował, iż organ rentowy oraz Sąd orzekający w niniejszej sprawie są związane treścią tej decyzji i poczynionych w niej ustaleń i w obecnym postępowaniu rozważać jedynie okresy przypadające po wydaniu tej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko, iż odwołujący nie udowodnił 25 - letniego okresu pracy górniczej równorzędnej z pracą górniczą. ZUS podniósł nadto, że obecnie zmianie uległy przepisy określające pracę górniczą. W związku z czym niektóre okresy zaliczone do takiej pracy w decyzji z dnia 14 października 2008r., jak okresy pobierania zasiłku chorobowego, okres studiów, czy służby wojskowej, obecnie do takiej pracy nie mogą zostać zaliczone. Ostatecznie ZUS zauważył, że nawet gdyby zaliczyć ubezpieczonemu wszystkie wymienione, sporne okresy, to odwołujący w dalszym ciągu nie będzie się legitymował 25 – letnim okresem pracy górniczej.

Następnie w pismach procesowych z dnia 22 stycznia 2014r. i z dnia 7 lutego 2014r. organ rentowy wskazał, że w decyzji z dnia 14 października 2008r. nieprawidłowo do pracy górniczej został uwzględniony okres praktyk, za który brak dowodu potwierdzania opłacania przez kopalnię składek na ubezpieczenie społeczne jak za pracownika, jak również okres kontraktu menedżerskiego od 1 stycznia 2005r. do 31 lipca 2008r., tj. do dnia wystawienia zaświadczenia potwierdzającego ten fakt.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczonemu B. B. ur. w dniu (...), decyzją z dnia 14 października 2008r. (...) Oddział w Z. odmówił prawa do emerytury górniczej, w uzasadnieniu uznając za udowodnione 20 lat i 21 dni pracy górniczej.

Następnie w dniu 29 lipca 2013r. złożył ponowny wniosek o przyznanie emerytury górniczej.

Decyzją z dnia 22 sierpnia 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił B. B. prawa do emerytury górniczej. Następnie decyzją z dnia 12 listopada 2013r. ZUS uchylił poprzednią decyzję i równocześnie ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do wnioskowanego świadczenia.

Na podstawie znajdujących się w aktach rentowych ubezpieczonego zaświadczeń zakładów pracy i świadectw pracy organ rentowy ostatecznie uwzględnił za udowodnione jedynie 16 lat i 28 dni okresów pracy górniczej równorzędnej z pracą górniczą. W uzasadnieniu ZUS szczegółowo wymienił okresy, których nie zaliczył do takiej pracy i podał przyczyny ich nie zaliczenia.

W odwołaniu i pismach procesowych ubezpieczony podnosił szereg zarzutów proceduralnych w zakresie naruszenia przepisów k.p.a. Nadto zaznaczył, że po uwzględnieniu wszystkich spornych okresów, posiada wymagane 25 lat pracy górniczej.

Odwołujący B. B. od dnia 20 maja 1976r. do 27 czerwca 1976r. był zatrudniony w KWK (...) jako pracownik powierzchni, a od 28 czerwca 1976r. do 31 sierpnia 1976r., jako młodszy górnik pz. Następnie w tej samej kopalni, w

okresie od 2 maja 1977r. do 28 maja 1978r. i od 2 maja 1978r. do 30 maja 1978r. w trakcie uczęszczania do Technikum Górniczego w S., odbywał praktykę pod ziemią. W okresie od 1 października 1979r. do 16 lutego 1981r. odbywał studia dzienne na Politechnice (...), z dniem 17 lutego 1981r. został przeniesiony na studia wieczorowe. Od tej samej daty podjął zatrudnienie w KWK (...), gdzie do 31 marca 1983r. pracował jako elektromonter na powierzchni. Od 1 kwietnia 1983r. do 24 listopada 1985r. pracował jako elektromonter pz., dalej od 25 listopada 1985r. do 31 sierpnia 1987r. jako dozorca urządzeń elektrycznych pz., od 1 września 1987r. do 30 listopada 1987r. jako sztygar zmianowy urządzeń elektrycznych pz., od 1 grudnia 1987r. do 28 lutego 1991r. jako sztygar oddziałowy urządzeń elektrycznych pz., a od 1 marca 1991r. do 27 lipca 1999r. jako nadsztygar urządzeń elektrycznych pz. Niezależnie od powyższego od 2 stycznia 1997r. do nadal odwołujący jako właściciel prowadzi działalność gospodarczą Przedsiębiorstwo (...), z tym, że od 1 maja 2005r. do 13 września 2012r. w ramach tej firmy miał zawarty kontrakt menedżerski na stanowisko Prezesa (...) 7 Sp. z o.o. Z kolei obecnie od 14 września 2012r. spółka ta zawarła z nim umowę o pracę i w dalszym ciągu powierzyła mu funkcję prezesa.

Ubezpieczony przystąpił do Otwartego Funduszu Emerytalnego, jednak złożył wniosek o przeniesienie zgromadzonych tam środków na rzecz dochodów budżetu państwa.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu akta osobowe ubezpiezonego (koperta k.16 a.s.), a także akta emerytalne ubezpiezonego, dołączone do akt niniejszej sprawy.

Oceniając zgromadzony materiał dowodowy Sąd w pełni oparł się na aktach osobowych i aktach emerytalnych uznając, że nie były one kwestionowane i mogły stanowić podstawę ustaleń faktycznych Sądu.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpiezonego, B. B. nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu odwołującego w zakresie nie uwzględnienia w obecnym postępowaniu stażu pracy górniczej, uwzględnionego w decyzji z dnia 14 października 2008r.

Zgodnie z art. 83, ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 ze zm.), zwanej dalej ustawą systemową, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń;
- 3) ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek;
- 3a) ustalania wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu tych składek;
- 4) ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;
- 5) wymiaru świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Z przepisu tego nie wynika zatem możliwość wydania przez organ rentowy decyzji ustalającej udowodniony staż pracy, od którego w przyszłości będzie zależało przyznanie uprawnień do konkretnego świadczenia.

Z kolei jak stanowi art. 100, ust. 1 ustawy o FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, z zastrzeżeniem ust. 2.

Decyzją z dnia 14 października 2008r. odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury górniczej, a nie ustalono udowodniony przez niego staż pracy górniczej, czego zresztą nie przewidują cytowane powyżej przepisy. Następnie

w dniu 29 lipca 2013r. ubezpieczony zgłosił kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury górniczej, który podlegał rozpoznaniu w oparciu o zgromadzone i przedłożone dowody, do których nie zaliczają się wcześniejsze decyzje odmawiające prawa do konkretnego świadczenia.

Nie ma również racji ubezpieczony twierdząc, że w niniejszej sprawie Sąd jest związany ustaleniami ZUS zawartymi w uzasadnieniu decyzji z dnia 14 października 2008r., bowiem zgodnie z art. 83, ust. 2 ustawy systemowej od decyzji Zakładu przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

Nadto w myśl art. 1 k.p.c. kodeks ten normuje postępowanie sądowe w sprawach ze stosunków z zakresu prawa cywilnego, rodzinnego i opiekuńczego oraz prawa pracy, jak również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych oraz w innych sprawach, do których przepisy tego Kodeksu stosuje się z mocy ustaw szczególnych (sprawy cywilne). Zatem z momentem wniesienia odwołania do Sądu sprawa z odwołania od konkretnej decyzji staje się sprawą cywilną i podlega regułom określonym w k.p.c., który w art. 199 określa, jakie orzeczenia korzystają z powagi rzeczy osądzonej, przy czym w treści tego artykułu nie uwzględniono ostatecznej decyzji organu rentowego.

W związku z powyższym oraz uwzględniając fakt, iż decyzja z dnia 14 października 2008r. była decyzją w zakresie ustalenia prawa do emerytury górniczej, a nie w zakresie uznanych okresów pracy górniczej, należy uznać, że w niniejszym postępowaniu rozpoznającym sprawę z odwołania od decyzji z dnia 12 listopada 2013r. decyzja wcześniejsza nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej, nie można więc również przyjmować, jako niepodlegającego badaniu, ustalonego w tej decyzji stażu pracy górniczej.

Przechodząc do dalszych rozważań należy wskazać na treść z art. 50a, ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym Górnicza emerytura przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) ukończył 55 lat życia;
- 2) ma okres pracy górniczej wynoszący łącznie z okresami pracy równorzędnej co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 10 lat pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W myśl ust 2 tego przepisy wiek emerytalny wymagany od pracowników: kobiet mających co najmniej 20 lat, a mężczyzn co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej, w tym co najmniej 15 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wynosi 50 lat.

Za pracę górniczą uważa się, zgodnie z art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS zatrudnienie:

- 1) pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforytów oraz barytu;
- 2) pod ziemią i przy głębieniu szybów w przedsiębiorstwach budowy kopalń określonych w pkt 1 oraz pod ziemią w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących dla tych kopalń roboty górnicze lub przy budowie szybów;
- 3) pod ziemią w przedsiębiorstwach montażowych, przedsiębiorstwach maszyn górniczych, zakładach naprawczych i innych podmiotach wykonujących dla kopalń określonych w pkt 1 podziemne roboty budowlano-montażowe, roboty przy naprawie maszyn i wdrażaniu nowych urządzeń; pracownikom zatrudnionym w tych przedsiębiorstwach, zakładach i innych podmiotach uznaje się za pracę górniczą te miesiące zatrudnienia, w których co najmniej połowę dniówek roboczych przepracowali pod ziemią;

4) na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego przy ręcznym lub zmechanizowanym urabianiu, ładowaniu oraz przewozie nadkładu i złoża, przy pomiarach w zakresie miernictwa górniczego oraz przy bieżącej konserwacji agregatów i urządzeń wydobywczych, a także w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa;

5) pod ziemią na stanowiskach dozoru ruchu oraz kierownictwa ruchu kopalń, przedsiębiorstw i innych podmiotów określonych w pkt 1-3, a także w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach, o których mowa w pkt 4, na stanowiskach określonych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw gospodarki, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa i ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego;

6) w charakterze członków drużyn ratowniczych kopalń określonych w pkt 1 i 4, mechaników sprzętu ratowniczego tych drużyn oraz w charakterze ratowników zawodowych w stacjach ratownictwa górniczego;

7) na stanowiskach maszynistów wyciągowych na sztybach oraz na stanowiskach sygnalistów na nadszybiach sztybów w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w pkt 1 i 2;

8) na stanowiskach pracy pod ziemią w nieczynnych kopalniach wymienionych w pkt 1;

9) na stanowiskach instruktorów zawodu w górniczych polach szkoleniowych pod ziemią oraz w kopalniach siarki i węgla brunatnego.

Zaś za pracę równorzędna z pracą górniczą uważa się, zgodnie z ust. 2, powołanego wyżej przepisu, zatrudnienie na stanowiskach wymagających kwalifikacji inżyniera lub technika w zakresie górnictwa w urzędach górniczych, jeżeli zatrudnienie jest związane

z wykonywaniem czynności inspekcyjno-technicznych w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w ust. 1 pkt 1-4, pod warunkiem uprzedniego przepracowania w kopalniach, przedsiębiorstwach i innych podmiotach określonych w ust. 1 pkt 1-4 co najmniej 10 lat pod ziemią, na odkrywce w kopalniach siarki lub węgla brunatnego, a także w kopalniach otworowych siarki albo na stanowiskach dozoru lub kierownictwa ruchu; a także zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4.

W niniejszej sprawie odwołujący podnosił, iż powołany przez ZUS art. 50c ustawy emerytalnej nie zawiera zamkniętego katalogu form zatrudnienia, zatem w jego ocenie można do zatrudnienia o którym mowa w tym przepisie zaliczyć również pracę wykonywaną na podstawie umów cywilno – prawnych, w tym również kontraktu menedżerskiego.

Odnosząc się do tego zarzutu należy podkreślić, że art. 50a ustawy emerytalnej w ust. 1 wyraźnie przewiduje, że prawo do emerytury górniczej przysługuje pracownikowi. Z kolei na gruncie stosunków z ubezpieczenia społecznego, w tym również w zakresie ustalania prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia, definicję pojęcia pracownika przewiduje art. 8, ust. 1, który wskazuje, że za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Wprawdzie wyjątek ujęty w ust. 2a pozwalana na uznanie za pracownika, w rozumieniu ustawy, także osoby wykonującej pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jednak ustawodawca zaznaczył równocześnie, że umowy takie muszą być zawarte z pracodawcą, z którym osoba taka pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W przedmiotowej sprawie odwołującego w okresie od 1 maja 2005r. do 13 września 2012r. ze Spółką (...) – 7 łączył jedynie cywilnoprawny kontrakt menedżerski, a umowa o pracę dopiero od dnia 14 września 2012r. Należy zatem uznać, iż w tym okresie nie podlegał zatrudnieniu jako pracownik w rozumieniu powołanego wyżej art. 8 ustawy systemowej.

Przechodząc do dalszych rozważań należy zauważyć, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostaje posiadany przez ubezpieczonego okres pracy górniczej, uznany przez organ rentowy.

W niniejszej sprawie ubezpieczony B. B. dochodził prawa do emerytury na podstawie art. 50a ustawy emerytalnej. W pierwszej kolejności należy jednak podkreślić, że art. 50a zarówno w ust. 1, jak i 2, do przyznania emerytury górniczej wymaga wykazania co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą.

Do okresu pracy górniczej organ rentowy uwzględnił odwołującemu jedynie 16 lat i 28 dni. Zatem po doliczeniu pozostałych spornych okresów, jak 2 miesiące praktyk w kopalni, czy też nieco ponad 1 roku zatrudnienia w ramach stosunku pracy, jako prezesa Spółki (...) 7, nie pozwoli odwołującemu na wykazanie posiadania co najmniej 25 lat pracy górniczej i równorzędnej z pracą górniczą.

Fakt, iż ubezpieczony nie wykazał 25 letniego okresu pracy górniczej nie pozwala na przyznanie mu prawa do spornego świadczenia.

W związku z powyższym uwzględniając względy celowości prowadzenia postępowania sądowego i względy ekonomiki procesowej, Sąd uznał, iż bezprzedmiotowym stało się ustalanie czy zatrudnienie ubezpieczonego w pozostałych spornych okresach było pracą górniczą, bowiem nawet pozytywne ustalenie tej przesłanki nie pozwoli na przyznanie mu prawa do emerytury.

A zatem bezprzedmiotowe było przeprowadzanie dalszego postępowania dowodowego.

Sąd Okręgowy rozważył wszelkie okoliczności sprawy i ocenił, że materiał dowodowy nie dostarczył podstaw do uznania, że ubezpieczony udowodnił okres pracy górniczej, łącznie z okresami pracy równorzędnej z pracą górniczą w wymiarze co najmniej 25 lat.

Tym samym ubezpieczony nie spełniła przesłanek przyznania mu prawa do emerytury górniczej w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(-) SSR (del.) Joanna Smycz